

Nielen zlá legislatíva a nedostatok peňazí, ale aj učitelia a študenti môžu za nízku kvalitu vysokých škôl. Pre mnohých nie je podstatné, čo študujú, ale ako ľahko dostanú titul.

Vzdelanie za „babku“

Vysoké školstvo je opäť raz na chvíľu v centre záujmu. Aj keď rozpačito, predsa sa rozbehla diskusia o prípravované novele vysokoškolského zákona obsahujacej mnohé riziká. Flexibilnejšie spoločnosť zareagovala na výsledky prieskumu Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry. Napriek tomu, že štatistické čísla nemajú absolutnu výpovednú hodnotu, ponúkajú zaujímavý materiál na krátke zamyslenie.

Vyše 60 percent študentov je spokojných so svojou školou, 63,8 percenta so svojimi učiteľmi. Príjemné zistenie, ktoré v sebe skrýva niekoľko „ale“ - len tretina vysokoškolákov by svoju školu odporučila ďalším študentom a štvrtina by už znova na svoju školu nešla. Kedže je šanca uplatniť sa s vysokoškolským titulom na trhu práce takmer stopercentná a zamestnávateľa takmer nikdy nezaujíma, akú školu budúci zamestnanec absolvoval, nieto ešte jeho študijné výsledky, mladí ludia si odbery vyberajú nie na základe záujmu o danú matériu alebo podľa lukratívnosti odboru, ale podľa ľahkosti cesty k titulu.

Ako ukázali výsledky prieskumu, medzi zohľadňované kritéria patrí aj vzďialenosť školy od domova, príležitosť na zábavu, výhnutie sa prijímacím pohovorom či nevyhnutie sa kamarátom, ktorí na danej škole už študujú. Na prednáškach tak sedia esbeeskári študujúci predškolskú pedagogiku, úradníčky teológiu, riaditelia sociálnej práce (práve tento odbor dnes zažíva boom), žurnalisti, ktorí v novinách pracovať nikdy nebudú či psychológovia neroliujúci medzi psychoanalýzou a metalízou. Čísla horovia jasne: len necelá tretina mladých ľudí si vysokú školu vyberá podľa kvality.

Čo si s týmto študentským „materiáлом“ majú počať učiteľia? Prvou možnosťou je neznižovať latku a pri skúškach vyraďovať všetkých, ktorí na „to“ nemajú. Počet vyhodených by však v mnohých prípadoch dosahoval niekoľkonásobne vyšší počet ako tých, ktorí by sa prepracovali k (v tomto prípade naozaj zaslúženému) titulu. Takto zodpovední učitelia by si užili svoje: študenti by ich preklinali a svoju antipatiu dávali

primerane najavo („čo si na nás kompenzuje ten ...?“) a kolegovia by sa na pozerali ako na neprispôsobivých (vždy sa nájde dostatočný počet učitelia, ktorí dávajú prednosť oblúbenosti u študentov pred kvalitnou výučbou a náročnými kritériami). Ak nezaberú averzie z týchto dvoch strán, stále je tu vedenie školy, ktoré prihorlivého pedagóga vyhadzujúceho neschopných uzemní, držiac sa známeho hesla - málo študentov, málo peňazí. Ostáva druhá cesta: znížiť latku tak nízko, aby nebolo možné ju ani podliezať. Bodaj by takéhoto „chápajúceho“ pedagóga vysokoškoláci nemali radi.

Čo však so študentmi, ktorí školu neberú ako päťročný flám, ale ako cestu za kvalitným poznaním? Tí sa musia s trpkosťou zmierit s tým, že ich kolegovia, ktorí svoje štúdium riešia stlačením rozvrhu do dvoch - troch dní, takže popri štúdiu stihajú zarabáť (podľa spomínaného prieskumu takmer štvrtina študentov pravidelne pracuje), cestovať či pravidelne žúrovať, dostanú na skúške, vďaka „optimálne“ nastaveným kritériám, o stupeň či dva horšiu

(občas vďaka kvalitnému täháku aj lepšiu) známku. Aj keď je to len chabá útecha, môže ich tešiť vedomie, že kvalitné vedomosti a radosť z poznávania im nikto nevezme a oddreťte roky raz prinesú svoje ovocie.

To, že slovenské vysoké školstvo je nekvalitné, opakujú všetci. Kritizovať nekvalitnú legislatívu a nedostatok peňazí je opodstatnené, ale zodpovednosť treba hľadať aj inde. V samotných vysokoškolských učiteľoch, ktorí sa nedokážu vzoprieť podpriemernosti a zároveň v študentoch, ktorých cielom nie sú vedomosti, ale len „bezbolestný“ titul. So zmenou myšlienia a prístupu by však mal súvisieť aj jeden pragmatický krok: spoplatnenie štúdia. Samozrejme, spojené s kvalitnou sietou štipendií pre tých, ktorí ich potrebujú alebo si ich zaslúžia. Naša mentalita je, žiaľ, taká, že si nevážime to, za čo si nezaplatíme. K vzdelaniu, ktoré zataží vrecká študentov a ich rodičov, snáď budeme pristupovať zodpovednejšie.

Imrich Gazda

(Autor je doktorand žurnalistiky)